

بررسی تطبیقی حقوق جنگ و حقوق بشر دوستانه در اسلام و حقوق بین الملل

مصاحبه با حجة الاسلام و المسلمین دکتر سیدمصطفی محقق داماد

اشاره

آنچه در صفحات بعد می‌خوانید حاصل گفتگوی گروه پروژه "بررسی تطبیقی حقوق جنگ در اسلام و حقوق بین‌الملل" با استاد، حجة الاسلام و المسلمین دکتر سیدمصطفی محقق داماد مسئول محترم گروه الهیات فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی است که در باره حقوق جنگ یا به عبارتی «حقوق بشر دوستانه در جنگ» در اسلام و مقایسه آن با قوانین جنگ در حقوق بین‌الملل انجام شده است شایان یادآوری است که گروه پروژه یاد شده یکی از گروه پروژه‌های پژوهشکده علوم انسانی دانشگاه امام حسین (ع) است که فعالیت خود را از حدود دو سال قبل آغاز نموده است.

● **آقای هادویان:** با تشکر از اینکه این فرصت را در اختیار ما گذاشتید تا از دیدگاهها و نظریات شما در مورد حقوق جنگ در اسلام مطلع شویم، برادرانی که خدمت شما رسیده‌اند از اعضای گروه پروژه بررسی تطبیقی حقوق جنگ در اسلام و حقوق بین‌الملل هستند.

برای اینکه ابعاد و زوایای موضوع تحقیق کاملاً روشن گردد، ضرورت داشت قبل از ورود به مباحث، خدمت صاحب‌نظران حوزه حقوق اسلامی و حقوق بین‌الملل برسیم و از نظریات و تجربه‌های پژوهشی آنها بهره‌مند گردیم. با توجه به اینکه پایان‌نامه دکتری حضرت‌عالی نیز در همین زمینه است ابتدا بهتر است این تلاش پژوهشی را اجمالاً معرفی بفرمایید.

● **استاد دکتر محقق داماد:** من هم قبل از شروع بحث، این نکته را خدمتتان عرض کنم که تعبیری در روایتی هست که کسی از حضرت علی (ع) سؤال می‌کند. آن حضرت می‌فرماید: علی‌الخبیر سقطت خوب جایی آمدی و از خوب کسی سؤال کردی.

موضوع پایان‌نامه دکترای بنده «حمایت از افراد غیر نظامی در دوران جنگ مسلحانه از نظر حقوق بین‌الملل و حقوق اسلامی» است. من از این پایان‌نامه در دانشگاه لوون^۱ دفاع کردم. دانشگاه لوون ۴۷۵ سال سابقه دارد و معتبرترین دانشگاه اروپاست؛ حتی از اکسفورد هم با سابقه‌تر است.

این پایان‌نامه ۵۷۰ صفحه دارد ولی برای همین کار حدود ۵۰۰۰ هزار صفحه مطلب نوشته‌ام بنابراین اهمیت موضوع را درک می‌کنم.

● **آقای ذاکر صالحی:** ضمن تشکر از اینکه وقتتان را در اختیار ما قرار دارید، بناست حقوق جنگ را در حقوق بین‌الملل با اسلام بررسی تطبیقی کنیم، ولی طبیعتاً در جریان کار قیدهایی می‌زنیم و کار را در آن محدوده‌هایی که مباحث اصلی است، متمرکز خواهیم کرد. تلاش ما این است که با مشاوره‌هایی که با استادان می‌کنیم، مسائلی که باید بیشتر در باره آنها پژوهش شود، مشخص کنیم. به عنوان اولین سؤال خواهشمندیم حضرت‌عالی دورنمایی از توسعه تاریخی حقوق جنگ را تبیین بفرمایید.